

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

Рада молодих учених
Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла
Український інститут експертизи сортів рослин

Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур

**Матеріали
XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих вчених і спеціалістів**

(21 квітня 2023 р., с. Центральне)

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

Рада молодих учених
Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України
Український інститут експертизи сортів рослин

Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур

Матеріали

XI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів
(21 квітня 2023 р., с. Центральне)

MINISTRY OF AGRARIAN POLICY AND FOOD OF UKRAINE

THE NATIONAL ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE

Young Scientists Council

The V.M. Remeslo Myronivka Institute of Wheat NAAS of Ukraine
Ukrainian Institute for Plant Variety Examination

BREEDING, GENETICS AND GROWING TECHNOLOGY FOR AGRICULTURAL CROPS

Book of proceedings

XI International applied science conference of young scientists and experts
(April 21, 2023, the village of Tsentralne, Kyiv region, Ukraine)

The village of Tsentralne-2023

УДК 633.631.52

УДК 633.631.52

Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів (с. Центральне, 21 квітня 2023 р.) / НААН, МІП ім. В. М. Ремесла, М-во аграр. політики та прод. України, Укр. ін-т експертизи сортів рослин. Електронний ресурс: <http://conferencesr.sops.gov.ua>, 2023. - 150 с.

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників XI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів «Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур». Висвітлено теоретичні та практичні питання, пов'язані із сучасними проблемами селекції та насінництва, генетики й фізіології рослин, захисту рослин, землеробства та біотехнології рослин.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, аспірантів та студентів ВНЗ аграрного профілю, спеціалістів сільського господарства тощо.

UDC 633.631.52

Breeding, genetics and growing technology for agricultural crops: Book of proceedings XI International applied science conference of young scientists and experts (April 21, 2023, the village of Tsentralne, Kyiv region, Ukraine) / NAAS, The V.M. Remeslo Myronivka Institute of Wheat, MINAGOPOLICY, Ukrainian Institute for Plant Variety Examination. URL: <http://confer.uiesr.sops.gov.ua>, 2023. - 150 p.

ISBN

The book of proceeding contains materials of the reports of the participants of the XI International applied science conference of young scientists and experts «Breeding, genetics and growing technology for agricultural crops». The theoretical and practical issues which are related to current problems of breeding and seed production, plant genetics and physiology, plant protection, agriculture and biotechnology of plants are presented.

The book of proceeding is intended for researchers, teachers, postgraduates and students of agricultural institutions, agricultural specialists, etc.

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету:

Демидов О. А., д. с.-г. н., с.н.с., член-кореспондент НААН, директор Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

Мельник С. І., д. е. н., професор, директор Українського інституту експертизи сортів рослин

Члени оргкомітету:

Гудзенко В. М., д. с.-г. н., с.н.с., заступник директора Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

Присяжнюк Л. М., к. с.-г. н., ст. дослідник, заступник директора з наукової роботи Українського інституту експертизи сортів рослин

Близнюк Б. В., к. с.-г. н., голова Ради молодих вчених, завідувач лабораторії селекції озимої пшениці Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

Данюк Ю. С., ст. наук. співробітник, голова Ради молодих вчених Українського інституту експертизи сортів рослин

Лисенко А. А., секретар Ради молодих вчених Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

Безпрозвана І. В., заступник голови Ради молодих вчених Українського інституту експертизи сортів рослин

Топчій О. В., к. с.-г. н., секретар Ради молодих вчених Українського інституту експертизи сортів рослин

Organizing committee:

Heads of committee

Oleksandr Demydov, Doctor of Agricultural Sciences, corresponding member of NAAS, director of The V.M. Remeslo Myronivka institute of wheat

Serhii Melnyk, Doctor of Economic Sciences, Professor, director of Ukrainian Institute for Plant Variety Examination

Members of committee

Volodymyr Gudzenko, Doctor of Agricultural Sciences, deputy director of The V.M. Remeslo Myronivka institute of wheat

Larysa Prysiashniuk, PhD in agricultural sciences, senior researcher, Deputy director of Science Work UIPVE

Bohdana Blyzniuk, head of Young Scientists Council of The V.M. Remeslo Myronivka institute of wheat

Yurii Daniuk, senior researcher, head of Young Scientists Council of UIPVE

Anna Lysenko, secretary of Young Scientists Council of The V.M. Remeslo Myronivka institute of wheat

Irina Bezprozvana, deputy chairman of Young Scientists Council of The Ukrainian Institute for Plant Variety Examination

Oksana Topchii, PhD in agricultural sciences, secretary of Young Scientists Council of The Ukrainian Institute for Plant Variety Examination

ЗМІСТ

Abdel Mohsen M. Soliman PHYTOCHEMISTRY AND ETHNOPHARMACOLOGICAL USES OF WILD MEDICINAL PLANTS IN EGYPT	12	Василенко М. О., Калінін О. Є. ВІДНОВЛЕННЯ ЛЕМЕШІВ ПЛУГІВ ІЗ УРАХУВАННЯМ УМОВ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	27
Attafi I., Idres A. MINERALOGICAL AND CHEMICAL CHARACTERIZATION ANALYSIS OF PHOSPHATE ORE OF THE KEF ESSENOUN DEPOSIT	12	Васянович О., Завадська О. В. ВПЛИВ УМОВ ЖИВЛЕННЯ НА ВМІСТ БІОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ У КОРЕНЕПЛОДАХ БУРЯКА СТОЛОВОГО	27
Бабич А.Г., Бабич О.А. ПРОБЛЕМА РЕГУЛЯЦІЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ ЦИСТОУТВОРЮЮЧИХ НЕМАТОД В СУЧАСНИХ АГРОЦЕНОЗАХ УКРАЇНИ	13	Вашченко В. В., Шевченко О. О. ГЕНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	28
Бабич А. Г., Білявська Л. О., Бабич О. А., Статкевич А. О. СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЗДОРОВЛЕННЯ РОЗСАДИ СУНИЦІ ВІД ФІТОПАРАЗИТИЧНИХ НЕМАТОД	13	Вожегова Р. А., Влашук А. М., Дробіт О. С. ІННОВАЦІЇ В ВИРОЩУВАННІ БУРКУНУ БІЛОГО ОДНОРІЧНОГО	29
Басюк П. Л., Грабовський М. Б. ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРІВ ПЛАНТОНІТ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	14	Вознюк О. В., Свистунова І. В. ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ НА ТРИВАЛІСТЬ НАДХОДЖЕННЯ ЗЕЛЕНОЇ МАСИ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО	29
Bahous, R., Idres, A. CHARACTERIZATION OF LOW-GRADE PHOSPHATE TO BE USED IN FERTILIZERS MANUFACTURING	14	Воронцова В. М. РІЗНОМАНІТТЯ КОЛЕКЦІЇ ПРОСА ЗА МОРФОЛОГІЧНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ СТЕБЛА ДЛЯ СЕЛЕКЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ	30
Безноско І. В., Гаврилюк Л. В. ЩІЛЬНІСТЬ ПОПУЛЯЦІЇ МІКРОМІЦЕТІВ НА ЛИСТКАХ РОСЛИН РІЗНИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	15	Гарбузов Ю. Є., Білявська Л. Г. СЕЛЕКЦІЯ СОЇ ОВОЧЕВОГО НАПРЯМУ ВИКОРИСТАННЯ	31
Бичкова Ю. В., Марченко Т. Ю., Боровик В. О. СУЧАСНА КОЛЕКЦІЯ СОРТОВИХ РЕСУРСІВ СОЇ ОВОЧЕВОЇ	16	Гармаш С. П., Гентош Д. Т. ОЇДІУМ ВІНОГРАДУ В УМОВАХ СТЕПУ УКРАЇНИ	31
Бобер А. В., Демченко В. Л., Іващенко А. Ф., Кривчун О. С. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГІБРИДУ НА ВРОЖАЙНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ НАСІННЯ СОНЯШНИКУ	17	Гасанова І. І. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВІД КЛОПА-ЧЕРЕПАШКИ	32
Бобер А. В., Дудник Я. О., Близнюк О. О., Павліченко А. С. ОЦІНКА ЗЕРНА ЯЧМЕНЮ ЯРОГО РІЗНИХ СОРТІВ У ВИРОБНИЧИХ УМОВАХ	17	Гирка А. Д., Сидоренко Ю. Я., Боцевар О. В., Алексєєв Я. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТІВ АНТИСТРЕС, ЕНДОФІТ L1+, ЕНДОФІТ L1+A3, АКМ І ЕНДО CuZnB У ПОСІВАХ СОНЯШНИКУ	33
Богдан В. В., Ковалишина Г. М. СУЧАСНІ СОРТИ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ	17	Головаш Л. М. ВИВЧЕННЯ КОЛЕКЦІЇ ОЗИМОГО РІПАКУ (<i>BRASSICA NAPUS</i> L.) В УСТИМІВСЬКІЙ ДОСЛІДНІЙ СТАНЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	33
Богданець В. Р., Свистунова І. В. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО НА ЗЕЛЕНИЙ КОРМ	18	Гончарова Е. І., Присяжнюк Л. М., Гончаров Ю. О., Діхтяр І. О. ДОБІР БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ У ПРОГРАМАХ ГІБРИДІЗАЦІЇ КУКУРУДЗИ В ПРОЦЕСІ МАС-СЕЛЕКЦІЇ НА ПОСУХОСТІЙКІСТЬ	34
Боженко А. І., Сизенко О. Є., Довгаль Л. С. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВУ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИХ ОЗНАК ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ КОНЮШИНИ ЛУЧНОЇ	19	Грицевич Ю. С., Куриленко К. М. СТРОКИ СІВБИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	35
Борак К. В. ВПЛИВ АБРАЗИВНОГО ЗНОШУВАННЯ НА ЗМІНУ ТРИБОТЕХНІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ПОВЕРХОНЬ ТЕРТА РОБОЧИХ ОРГАНІВ ҐРУНТООБРОБНИХ МАШИН	19	Gruzdova V. A., Koloshko Y. V. PECULIARITIES OF PREVENTING AND MITIGATING THE RISKS OF PESTICIDE USE FOR NATURAL RESOURCES	35
Бузіашвілі А. Ю., Пушкарьова Н. О., Ємець А. І. АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЛЬОВОГО СТРЕСУ НА МОРФО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ РОСЛИН РОДУ СРАМБЕ В УМОВАХ <i>IN VITRO</i>	20	Гулько С. М., Баліцька Л. М., Ільченко Я. В., Терещенко О. В. ВПЛИВ СОРТОВОГО СКЛАДУ ТА ТРИВАЛОСТІ ЗБЕРІГАННЯ НА КИСЛОТНЕ ЧИСЛО ЖИРУ НАСІННЯ РІПАКУ ОЗИМОГО	36
Буняк О. І. ОЦІНКА СОРТІВ ЗИМУЮЧОГО ВІВСА ПІСЛЯ ПЕРЕЗИМІВЛІ	21	Гулько С. М., Науменко О. В., Гетьман І. А. ВИКОРИСТАННЯ КОНОПЛЯНОГО БОРОШНА В ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ БЕЗГЛЮТЕНОВОГО ХЛІБА	37
Бурко Л. М., Ковпак Я. О. ЗНАЧЕННЯ БОБОВИХ ТРАВ У ПІДВИЩЕННІ КОРМОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ЗЛАКОВИХ ТРАВСТОЇВ	22	Данюк Ю. С., Гринів С. М., Данюк Т. А. ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ ВЕРБИ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБІВ ЇЇГО ЗБЕРІГАННЯ	37
Бурко Л. М., Мартинюк Н. С. ПРИНЦИПИ ДОБОРУ КОМПОНЕНТІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ КОРМОВИХ АГРОФІТОЦЕНОЗІВ	23	Домоцький М. С., Завадська О. В., Кривда О. В. ДИНАМІКА ВОЛОГОСТІ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ РІЗНИХ СОРТІВ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ЗБЕРІГАННЯ	38
Буценко Л. М., Коломієць Ю. В. КАРАНТИННІ ЗБУДНИКИ ГНИЛЕЙ КАРТОПЛІ – НЕБЕЗПЕКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	24	Дрига В. В. ВПЛИВ ГЕНОТИПУ НА УРОЖАЙ І ЯКІСТЬ НАСІННЯ ПРОСА ПРУТОПОДІБНОГО	39
Василенко В. І., Трохимчук А. І., Іскренко З. І. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ІНТРОДУКОВАНИХ ЗРАЗКІВ ЧЕРЕШНІ ГЕНОФОНДУ РОСЛИН ІНСТИТУТУ САДІВНИЦТВА НААН	24	Дробіт О. С., Влашук А. М., Дробіт М. В. ОПТИМІЗАЦІЯ АГРОТЕХНІКИ ВИРОЩУВАННЯ ПРОСА	39
Василенко М. О., Буслаєв Д. О., Калінін О. Є., Кононогов Ю. А. ОБҐРУНТУВАННЯ РЕЖИМІВ НАНЕСЕННЯ ЗНОСОСТІЙКИХ МАТЕРІАЛІВ НА РОБОЧІ ПОВЕРХНІ СОШНИКІВ СІВАЛОК	25	Дубинська О. Д., Пілярська О. О., Голобородько С. П. КОРМОВИРОБНИЦТВО СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВІДРОДЖЕННЯ ГАЛУЗІ	40
Василенко М. О., Буслаєв Д. О., Калінін О. Є., Кононогов Ю. А. ПІДВИЩЕННЯ РЕСУРСУ РІЖУЧИХ НОЖІВ ЛАП ЧИЗЕЛІВ-ГЛИБОКОРОЗПУШУВАЧІВ	26	Дубчак О. В., Паламарчук Л. Ю. СПОСІБ ВИВЧЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІБРИДІВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ, СТВОРЕНИХ НА ОСНОВІ БАГАТОНАСІННИХ ЗАПИЛЮВАЧІВ ВЕРХНЯЦЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ	41

Дудник Б. В., Бурко Л. М. ПРОДУКТИВНІСТЬ БОБОВО-ЗЛАКОВИХ ТРАВСУМІШОК ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ ВИДОВОГО СКЛАДУ	41	Козлова Л. В. ОПТИМАЛЬНИЙ РЕЖИМ КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ НАСАДЖЕНЬ ЧЕРЕШНІ В УМОВАХ ЧОРНОЗЕМУ ПІВДЕННОГО	57
Дутова Г. А., Смульська І. В. ПШЕНИЦЯ СПЕЛТА ОЗИМА (<i>TRITICUM SPELTA</i> L.)	42	Колісник М. С., Поліщук В. В. ВПЛИВ АБСОРБЕНТУ НА ВИХІД МАТОЧНИХ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ	57
Eldarova (Mursalova) J. M., Eldarov M. E., Ojaghi J. M., Morgounov A. I. EVALUATION OF GRAIN YIELD IN WINTER WHEAT ACCESSIONS USING NDVI AND DIGITAL PHOTO PARAMETERS	43	Коморний О. В., Свистунова І. В. КОРМОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ	58
Єгоров Д. К., Єгорова Н. Ю. ЖИТО ОЗИМЕ – ГАРАНТ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	43	Коновалов Д. В. ІНТЕНСИВНІСТЬ ПОЧАТКОВОГО РОСТУ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ БІОЛОГІЧНИМИ ПРЕПАРАТАМИ	59
Желєзна В. В., Новіков В. В. ТРИТИКАЛЕ ЦІННИЙ КОРМ ДЛЯ ТВАРИННИЦТВА	44	Король Л. В., Топчій О. В., Шитікова Ю. В., Іваницька А. П. ПЛАСТИЧНІСТЬ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ СОРТІВ КАРТОПЛІ (<i>SOLANUM TUBEROSUM</i> L.) ЗА ОСНОВНИМИ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИМИ ОЗНАКАМИ	59
Жук В. М., Барабаш Л. О. ОЦІНКА ІМУННИХ ДО ПАРШІ СОРТІВ ЯБЛУНІ ЗА ПРОДУКТИВНІСТЮ В ПЕРІОД СТВОРЕННЯ ІНТЕНСИВНИХ НАСАДЖЕНЬ	45	Король Л. В., Шитікова Ю. В., Піскова О. В., Костенко А. В., Безпрозвана І. В. ВИВЧЕННЯ КОЕФІЦІЄНТА АДАПТИВНОСТІ СОРТІВ КАРТОПЛІ (<i>SOLANUM TUBEROSUM</i> L.) В ЗОНІ ЛІСОСТЕПУ ТА ПОЛІССЯ	60
Жупина А. Ю., Сінгаєвський А. М., Марченко Т. Ю. УСПАДКУВАННЯ МАСИ ЗЕРНА КОЛОСА ГІБРИДАМИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ РІЗНОГО ЕКОЛОГО-ГЕНЕТИЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ	45	Косенко Н. П. ДОБІР СТРЕСОСТІЙКИХ ЗРАЗКІВ ПОМІДОРА ЇСТИВНОГО ЗА ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ГАМЕТОФІТНОЇ СЕЛЕКЦІЇ	60
Журавель В. М., Буділка Г. І., Вендель Г. В. ОСНОВНИЙ МАРКЕР СОРТІВ ГІРЧИЦІ	46	Косенко Н. П. ПРОДУКТИВНІСТЬ НОВИХ ГІБРИДІВ АСПАРАГУСУ ЗА КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	61
Завадська О. В., Лось В. С., Сімченко С. С. ВПЛИВ СТУПЕНЯ СТИГЛОСТІ НА ЯКІСТЬ ФЕРМЕНТОВАНИХ ПЛОДІВ ОГІРКА РІЗНИХ ГІБРИДІВ	47	Косенко Н. П. Шабля О. С. ОЦІНКА ГЕНОТИПІВ ЗА УФ-В СТІЙКІСТЮ ДЛЯ АДАПТИВНОЇ СЕЛЕКЦІЇ КАВУНА	62
Заверталюк В. Ф., Заверталюк О. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН УРОЖАЙНОСТІ НАСІННЯ КАВУНА ТА ДИНІ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННИКІВ ЗА КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ	47	Костюкевич Т. К., Домбровський Д. С. АГРОКЛІМАТИЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ НА СИЛОС ТА ЗЕЛЕНИЙ КОРМ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ В РАЙОНІ СТАНЦІЇ БЕРЕЖАНИ	62
Замліла Н. П., Вологдіна Г. Б., Гуменюк О. В. АДАПТИВНІСТЬ СЕЛЕКЦІЙНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА КОМПЛЕКСОМ ОЗНАК	48	Костюкевич Т. К., Чеботарьова Н. В. ОЦІНКА АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВ ВИРОЩУВАННЯ КАРТОПЛІ В ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ПРИКЛАДІ СТАНЦІЇ БІЛОПІЛЛЯ	63
Заїма О. А., Дергачов О. Л. ВПЛИВ ПОПЕРЕДНИКІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	49	Костюкевич Т. К., Шапорєва О. І. ОЦІНКА УМОВ ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ПОСІВІВ ГРЕЧКИ В ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ПРИКЛАДІ СТАНЦІЇ ЛИПОВЕЦЬ	64
Zaoui, L., Benselhou, A., Fekrache, F. CHARACTERIZATION OF SURFACE WATER QUALITY OF EL KEBIR WADI WEST (BEN AZZOUZ, SKIKDA)	49	Костюкевич Т. К., Шевченко Д. В. ОЦІНКА УМОВ ВОЛОГОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ПОСІВІВ ГОРОХУ В ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ В РАЙОНІ СТАНЦІЇ ХМІЛЬНИК	64
Засуха А. А., Козак Л. А. ПІСЛЯЖИВНІ ЗАЛИШКИ КУКУРУДЗИ ЯК ДЖЕРЕЛО ЕНЕРГІЇ	50	Кочерга В. Я., Харченко М. Ю. ОЦІНКА ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ РАЙГРАСУ ВИСОКОГО (<i>ARRHENATHERUM ELATIS</i> L.)	65
Зеленянська Н. М., Гоголінська О. І., Подуст Н. В. ОСОБЛИВОСТІ РЕГЕНЕРАЦІЇ МІКРОКЛОНІВ ВІНОГРАДУ	51	Красуля Т. І. ЗРАЗКИ ГЕНОФОНДУ ПЕРСИКА ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ НА ЯКІСТЬ ПЛОДІВ	66
Іванцова Л. В., Пірич А. В. ОЦІНКА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА ОЗНАКОЮ ПОСУХОСТІЙКІСТІ	51	Кривошапка В. А. ОЦІНКА МОРОЗОСТІЙКОСТІ СОРТО-ПІДЩЕПНИХ КОМБІНУВАНЬ АБРИКОСА (<i>PRUNUS ARMENIACA</i> L.) І СЛИВИ (<i>PRUNUS DOMESTICA</i> L.)	66
Каліцінська О. Б. ВПЛИВ ПРОТРУЙНИКІВ І МІКРОДОБРИВА НА БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	52	Криштофор Г. О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ НАСІННИЦТВА	67
Карашук Г. В. УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	53	Крутило Д. В. ПОТЕНЦІАЛ СІМБІОТИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ КОМПОЗИЦІЇ ШТАМІВ <i>B. JAPONICUM</i> ІЗ СОЄЮ РІЗНИХ СОРТІВ	68
Кецкало В. В., Поліщук Т. В. РОЗМНОЖЕННЯ СЕЛЕРИ КОРЕНЕПЛІДНОЇ З МЕРИСТЕМ У КУЛЬТУРІ <i>IN VITRO</i>	53	Кузьменко Є. А. ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ ПЛАСТИЧНОСТІ ТА СТАБІЛЬНОСТІ ПЕРСПЕКТИВНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ (<i>TRITICUM DURUM</i> DESF.) ЗА ОЗНАКОЮ «МАСА ЗЕРНА З ГОЛОВНОГО КОЛОСА»	68
Кириленко В. В., Лось Р. М., Гуменюк О. В., Судденко Ю. М., Дубовик Н. С. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СЕРЕДНЬОДОБОВОЇ ТЕМПЕРАТУРИ ТА СУМИ ОПАДІВ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	54	Кулик Т. Є., Ляшенко С. О., Чухлеб С. Л. ДИНАМІКА ВМІСТУ БІЛКА В СОРТАХ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО ЗА 2018-2022 РР. В РІЗНИХ ГРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ ЗОНАХ УКРАЇНИ	69
Кічігіна О. О., Гаврилюк Л. В., Цибро Ю. А. ОСНОВНІ ВИДИ БУР'ЯНІВ У ЗАСМІЧЕННІ НАСІННЯ КРУП'ЯНИХ КУЛЬТУР	55	Кулик Т. Є., Ляшенко С. О., Чухлеб С. Л. ДИНАМІКА ВМІСТУ БІЛКУ І ПЛІВКОВОСТІ В СОРТАХ ВІВСА ПОСІВНОГО В СЕРЕДНЬОМУ ЗА 2018-2022 РР. В РІЗНИХ ГРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ ЗОНАХ УКРАЇНИ	70
Коваль А. О. ОБГРУНТУВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ НІШЕВИХ ЯГІД	55		
Ковальчук Є. С. ПОГЛЯДИ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ	56		

Левішко А. С., Гуменюк І. І., Дворецький В. В. ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСУ АГРОНОМІЧНО КОРИСНИХ МІКРООРГАНІЗМІВ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ	71	Миронова Ю. О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОГО НАГІДОК ЛІКАРСЬКИХ (<i>CALENDULA OFFICINALIS</i>) НА СОРТИ «РАДІО»	84
Листуха М. М. УРОЖАЙНІСТЬ ТА ПОСІВНІ ЯКОСТІ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ І СТРОКІВ СІВБИ	71	Мізерна Н. А., Носуля А. М., Курочка Н. В. СОЯ КУЛЬТУРА – ОБДУМАНЕ РІШЕННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС	84
Литвиненко Г. О., Завадська О. В., Бондарєва Л. М., Кравченко Т. С. ВМІСТ БІОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ У КОРЕНЕПЛОДАХ МОРКВИ РІЗНИХ ГІБРИДІВ	72	Мосійчук І. І. БІОЛОГІЧНІ ПРЕПАРАТИ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ЧИСЕЛЬНОСТІ МІКРОМІЦЕТІВ В МІКОБІОМІ РИСОСФЕРИ РОСЛИН ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	85
Лиховид П. В., Лавренко С. О. ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ NDVI CONVERTER ДЛЯ ОЦІНКИ НОРМАЛІЗОВАНОГО ДИФЕРЕНЦІЙНОГО ВЕГЕТАЦІЙНОГО ІНДЕКСУ ПОСІВІВ ОЗИМИХ ПШЕНИЦІ ТА ЯЧМЕНЮ	73	Мостипан О. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СИСТЕМ ГЕРБІЦИДНОГО ЗАХИСТУ НА ПОСІВАХ СОЇ	86
Лісова Г. М., Бойко І. А., Коновалова С. А., Коваленко Н. С. ПОТЕНЦІАЛ СТІЙКОСТІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ НА ПРИРОДНИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ФОНАХ ОСНОВНИХ ЗБУДНИКІВ ЛИСТКОВИХ ХВОРОБ, ТИПОВИХ ДЛЯ ЗОНИ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	73	Моцний І. І., Соломонов Р. В., Орехівський В. Д., Кривенко А. І. ГЕНЕТИЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ ІНТРОГРЕСИВНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	86
Ліщук А. М., Парфенюк А. І., Карачинська Н. В. ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ В АГРОФІТОЦЕНОЗАХ ЗА ВПЛИВУ АБІОТИЧНИХ ФАКТОРІВ	74	Мурашко Л. А., Кириленко В. В., Гуменюк О. В. СТІЙКІСТЬ СОРТІВ <i>TRITICUM AESTIVUM</i> L. ДО ЗБУДНИКА <i>TILLETIA CARIES</i> TUL.	87
Лозінська Т. П., Панченко Т. В. МІНЛИВІСТЬ І УСПАДКУВАННЯ КІЛЬКОСТІ ЗЕРЕН З ГОЛОВНОГО КОЛОСА У ГІБРИДІВ ПЕРШОГО ПОКОЛІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ	75	Musayeva G. D., Rahimov R. G. CORRELATION RELATIONSHIPS BETWEEN SPIKE TRAITS OF TRITICALE COLLECTION SAMPLES	88
Лозінський М. В., Устинова Г. Л., Самойлик М. О. ВПЛИВ БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ СХРЕЩУВАННЯ І УМОВ РОКУ НА ХАРАКТЕР УСПАДКУВАННЯ В F ₁ ДОВЖИНИ СТЕБЛА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	75	Муха Т. І., Гуменюк О. В. СТІЙКІСТЬ СОРТІВ МИРОНИВСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ ПРОТИ ОСНОВНИХ ЗБУДНИКІВ ЛИСТОВИХ ХВОРОБ	89
Лось Р. М., Гуменюк О. В., Кириленко В. В., Дубовик Н. С. ЗАЛЕЖНІСТЬ УРОЖАЙНОСТІ <i>TRITICUM AESTIVUM</i> L. ТА <i>TRITICUM DURUM</i> DEST. ВІД ВПЛИВУ ЧИННИКІВ	76	Nikolić V. V., Simić M. Z., Žilić S. M., Sarić B. D., Milovanović D. L., Vasić M. G., Jovanović, S. M. THE EFFECT OF GENOTYPE ON GRAIN PROPERTIES OF DIFFERENT MAIZE HYBRIDS FROM SERBIA	89
Любич В. В. ВМІСТ БІЛКА В ЗЕРНІ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО ЗА РІЗНИХ ДОЗ АЗОТНИХ ДОБРИВ	77	Носуля А. М., Мізерна Н. А., Курочка Н. В., Матус В. М. СТАН ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ СОНЯШНИКА ОДНОРІЧНОГО	90
Liubych V. V., Zheliezna V. V. QUALITY OF SPELT WHEAT GRAIN DEPENDING ON FERTILIZATION AND STORAGE PERIOD	77	Öztürk İ. NORMALIZED DIFFERENCE VEGETATION INDEX IN BREAD WHEAT (<i>TRITICUM AESTIVUM</i> L.) GENOTYPES AND RELATION WITH YIELD UNDER VARIOUS ENVIRONMENTS CONDITION	91
Мазур З. О., Корнєєва М. О. ГЕНЕТИЧНА ЦІННІСТЬ ЧОЛОВІЧОСТЕРИЛЬНИХ ЛІНІЙ І ЗАКРІПЛЮВАЧІВ СТЕРИЛЬНОСТІ ЖИТА ОЗИМОГО	78	Олепір Р. В., Ласло О. О. ВПЛИВ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН ТА МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ «НАГ» НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ	92
Макарова Д. Г., Лушпіган О. П., Мартиненко С. В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІГМЕНТНОГО КОМПЛЕКСУ АГРУСУ (<i>RIBES UVA-CRISPA</i>) ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ У ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	79	Олефіренко Б. А. ВПЛИВ ПРОТРУЙНИКІВ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ ТА БІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ	92
Малюк Т. В. РАЦІОНАЛЬНИЙ СИСТЕМА УДОБРЕННЯ ЧЕРЕШНІ В ЗРОШУВАНИХ УМОВАХ ЧОРНОЗЕМУ ПІВДЕННОГО ЛЕГКОСУГЛИНКОВОГО	79	Панасюк І. О., Бурко Л. М. КОРМОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОНЮШИНИ ЛУЧНОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ	93
Манолій Є. В., Завадська О. В. БАТАТ – ПЕРСПЕКТИВНА КУЛЬТУРА ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКТІВ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	80	Панфілова А. В., Дробітько А. В., Тарабріна А.-М. О., Терещенко А. В. ЗАСТОСУВАННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗА ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ ТА ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	94
Merzeg F. A., Bait N., Akkari I., Berabou W., Bir H., Ladj R, Dovbash N., Benselhoub A. COLUMN PHENOL ADSORPTION USING ACTIVATED CARBONS PREPARED FROM COFFEE GROUNDS	81	Панфілова А. В., Корхова М. М., Маркова Н. В. УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ	95
Мельничук Ф. С., Гордієнко О. В., Алексєєва С. А. ВПЛИВ ЗРОШЕННЯ НА АГРОБІОЦЕНОЗИ	81	Панченко Т. В., Правдива Л. А., Горновська С. В. ЯКІСТЬ СІВБИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СІВАЛКОЮ СЗД–540 В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	95
Mehdiyeva S. P., Khazratkulova Sh. U. HETEROSIS FOR SOME AGRONOMIC TRAITS IN INTERAMPHIPLOID CROSSES	82	Парфенюк О. О., Труш С. Г. ВПЛИВ СПОСОБУ СІВБИ ТА ГУСТОТИ РОСЛИН НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ	96
Миколайко І. І. ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПОБІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ГІРЧИЦІ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ БІОПАЛИВА	82	Пикало С. В., Юрченко Т. В. ДИНАМІКА НАКОПИЧЕННЯ ТА ВИТРАТ РОЗЧИННИХ ЦУКРІВ У ВУЗЛІ КУЩИННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПРОТЯГОМ ЗИМОВОГО СПОКОЮ	97
Мироненко І. Г., Косолап М. П. ЕФЕКТИВНІСТЬ ГЕРБІЦИДІВ У ПОСІВАХ КУКУРУДЗИ ЗА ТЕХНОЛОГІЇ NO-TILL	83	Писаренко Н. В. ДОСЛІДЖЕННЯ КОРЕЛЯЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ КІЛЬКІСНИМИ І ЯКІСНИМИ ОЗНАКАМИ У ГІБРИДНОМУ ПОТОМСТВІ ТА БАТЬКІВСЬКИХ ФОРМ КАРТОПЛІ	97

УДК 631.531:631.811.98]:631.11»324»(477.7)

Панфілова А. В., доктор с.-г. наук, завідувачка кафедри рослинництва та садово-паркового господарства**Корхова М. М.**, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва та садово-паркового господарства**Маркова Н. В.**, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва та садово-паркового господарства

Миколаївський національний аграрний університет

e-mail: korhovamm@mna.u.edu.ua

УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ

Збільшення урожайності та валових зборів зерна головної на Півдні України зернової культури – пшениці м'якої озимої має стратегічне значення для розвитку зернового господарства. З появою у виробництві біологічних препаратів для передпосівної обробки насіння виникла необхідність дослідження їх впливу на продуктивність різних сортів пшениці м'якої озимої в умовах зрошення.

З цією метою у 2020–2022 рр. на дослідному полі Навчального науково-практичного центру Миколаївського НАУ закладали трифакторний польовий дослід, де фактор А – сорти (Овідій), Дума одеська, Озерна, Анатолія; фактор В – обробка насіння біологічними препаратами (Азотофіт-р (0,3 л/т), Фітоцид (1,5 л/т), Мікофренд-р (1,0 л/т) та Органік-баланс Монофосфор (0,5 л/т) та фактор С – умови зволоження (без зрошення та на зрошенні).

За результатами досліджень визначено, що більшу урожайність зерна (8,38 т/га) сформували рослини сорту Дума одеська в умовах зрошення у варіанті з використанням біопрепарату

Азотофіт-р, що на 2,3 т/га, або на 27,4% більше, ніж у контрольного варіанту (без зрошення). Мешу врожайність зерна (5,10 т/га) було сформовано у сорту Овідій на абсолютному контролі (без зрошення та за обробки насіння водою). Визначено, що при вирощуванні без зрошення більшу прибавку врожаю (0,79 т/га) від контролю (обробка насіння водою) дав сорт Озерна за передпосівної обробки насіння біопрепаратом Органік-баланс Монофосфор, тоді як найменшу (0,30 т/га) – сорт Дума одеська у варіанті з біопрепаратом Фітоцид-р. За вирощування в умовах зрошення сорту Овідій та передпосівної обробки насіння біопрепаратом Азотофіт-р прибавка врожаю була більшою і становила 1,42 т/га у порівнянні з контрольним варіантом, тоді як у сорту Дума одеська за обробки насіння Органік-баланс Монофосфор лише 0,34 т/га.

Таким чином, виявлено, сортову реакцію пшениці м'якої озимої на передпосівну обробку насіння біопрепаратами та зрошення, що дає змогу підвищити врожайність зерна в умовах Південного Степу України.

УДК 631.331.5-021.4:633.11»324»(477.4)

Панченко Т. В., кандидат с.-г. наук, доцент**Правдива Л. А.**, кандидат с.-г. наук, доцент**Горновська С. В.**, кандидат с.-г. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: panchenko.taras@gmail.com

ЯКІСТЬ СІВБИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СІВАЛКОЮ СЗД–540 В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Пшениця одна з найважливіших культурних рослин в Україні та світі, вона вирощується в усіх кутках нашої планети. У багатьох країнах пшениця є основою культурою для виробництва продуктів харчування.

Дотримання та вчасне виконання прийомів технології вирощування забезпечує отримання високих та стабільних врожаїв. Одним з головних прийомів технології вирощування, який безпосередньо впливає на схожість, дружність сходів, густоту рослин та продуктивного стеблостою, а в подальшому і на врожайність, є якість сівби пшениці озимої. Наукові дослідження проведені у Індії довели, що застосування належної технології сівби пшениці може підвищити її врожайність до 12% [Bijay-Singh (2003)].

Метою роботи була перевірка сівалки на точність глибини загортання насіння пшениці озимої в умовах центрального Лісостепу України. Крім глибини загортання було вивчено точність норми висіву, польову схожість, глибину закла-

дання вузла кущення, густоту продуктивного стеблостою, елементи продуктивності та величину урожайності, що буде відображено у наступних публікаціях.

Досліди було закладено у 2018–2021 роках.

Для сівби використовували зернову сівалку вітчизняного виробництва «Червона Зірка» СЗД–540 (СЗ-5,4). Попередник соя на зерно висівали сорт пшениці 'Лісова пісня' з нормою висіву 5,5 млн/га. Щороку для сівби використовували базове насіння з чистотою 99,8%, лабораторною схожістю 99%, енергією проростання 95%. Сівбу за період досліджень проводили в третій декаді вересня, звичайним рядковим способом.

Передпосівна культивування була налаштована на глибину 4,5 см, але глибина загортання насіння виявилася у 2018 році меншою і в середньому становила 4,36 см. Є значні коливання на виділених ділянках дослідів. Розбіжність між мінімальною та максимальною глибиною загортання становить 1,5 см.

Глибина сівби 2019 року в середньому у досліді порівняно з попереднім роком зросла на 0,12 см і становила 4,48 см, що дещо менше передпосівної культивування на 0,02 см, що знаходиться у межах похибки. Коливання глибини на досліджуваних ділянках становила 2,1 см, вона найбільша за роки досліджень, що є досить суттєвим відхиленням.

Середня глибина заробки насіння в 2020 році склала 4,54 см з відхиленням у 0,04 см від за-

планованої. Максимальна різниця між виділеними ділянками становить 1,9 см.

Середня різниця у глибині загортання в роки досліджень несуттєва, про те вона суттєва на виділених ділянках. Наприклад у 2019 році мінімальна густота загортання насіння становила 3,8 см, а максимальна 5,9 см. На наш погляд на таку розбіжність впливають не тільки налаштування сівалки але і якість передпосівної підготовки ґрунту, його гранулометричний склад та вологість.

УДК 635.652/654:631.558.3

Парфенюк О. О., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник

Труш С. Г., кандидат с.-г. наук, заступник директора з наукової роботи

Дослідна станція тютюництва ННЦ «ІЗ НААН»

e-mail: oksana_parfenyuk@ukr.net

ВПЛИВ СПОСОБУ СІВБИ ТА ГУСТОТИ РОСЛИН НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ

Збільшення виробництва зернобобових культур має особливе значення для забезпечення населення високобілковими продуктами харчування. Квасоля є одним з найкращих джерел високоякісного, збалансованого за амінокислотним складом, економічно дешевого та екологічно чистого білка.

Для ефективного використання біологічного потенціалу сортів квасолі в умовах Лісостепу важливе значення має розроблення та впровадження у виробництво нових адаптивних технологій вирощування з врахуванням генотипу сорту та кліматичних змін.

Метою досліджень було вивчення впливу способу сівби та густоти рослин на формування продуктивності квасолі звичайної за кліматичних змін в умовах Лісостепу.

Вихідним матеріалом для досліджень слугували вітчизняні сорти квасолі звичайної 'Мавка' і 'Панна'. Використовуючи ситуативні погодні умови сівбу квасолі проводили в два строки (II і III декади травня). Вивчалися широкорядний (міжряддя 45 см) та звичайний рядковий (міжряддя 15 см) способи сівби з густотою рослин 350, 450 та 650, 750 тис. шт./га, відповідно.

За результатами досліджень встановлено, що кількість бобів з рослини за широкорядного посіву в середньому становила 17,8 шт. у сорту 'Мавка' та 16,4 шт. у сорту 'Панна', за звичайного –

15,5 шт. та 12,3 шт. відповідно. У сорту 'Мавка' кількість зерен в бобі в середньому складала 6,2 шт. за широкорядного посіву та 5,9 шт. за звичайного, у сорту 'Панна' – 4,7 шт. та 4,4 шт., відповідно. Маса 1000 зерен у сорту 'Мавка' варіювала в межах 200–202 г та 197–198 г, у сорту 'Панна' – 274–283 г та 252–269 г, відповідно.

Вища врожайність зерна квасолі звичайної за всіма варіантами дослідів спостерігалася за використання широкорядного способу сівби. Найвищим цей показник був за густоти рослин 450 тис. шт./га. Так, у сорту 'Мавка' він становив 3,32 т/га, сорту 'Панна' – 3,02 т/га. За звичайного способу сівби вища врожайність зерна квасолі одержано при густоті рослин 750 тис. шт./га (2,60 і 2,41 т/га, відповідно).

Найвищий вміст білка (22,21% і 21,92%) у сорту 'Мавка' спостерігався за широкорядного способу сівби при густоті рослин 350 і 450 тис. шт./га за першого строку сівби. У сорту 'Панна' за цих же умов вирощування показники вмісту білка в зерні становили 20,42% і 20,35%, відповідно.

За результатами досліджень встановлено, що за кліматичних змін в умовах Лісостепу серед досліджуваних факторів істотний вплив на продуктивність квасолі звичайної мають способи сівби та адаптивний потенціал сортів, рекомендованих для вирощування в даній зоні.